

ab omni labo actualis peccati immunem fuisse, non tantum mortalis, sed etiam venialis, quod nulli sanctorum convenire potest post Christum; cum dicatur (*Joan. 1. 8*): *Si dixerimus quoniam peccatum non habemus, ipsi nos seducimus, et veritas in nobis non est.* Sed de B. Virgine Matre Dei intelligi potest quod (*Cant. IV. 7*), dicitur: *Tota pulchra es amica mea et macula non est in te.* Nec solum a peccato actuali immunis fuit, sed etiam ab originali speciali privilegio mundata." Quo modo autem mundata? Excellentiori modo quam Hieremias et Joannes Baptista, ita ut "ejus sanctificatio amplior fuit quam aliorum ex utero sanctificatorum;" adeo ut "Beata Virgo Maria tanta abundantia gratiae sanctificata fuit, ut deinceps ab omni peccato conservaretur immunis, non solum mortali sed etiam veniali." Ergo hoc solum requirit, scilicet, quod privilegium Virginis sit, salvis privilegiis Christi, in hoc quod Christus recepit naturam ut in primæva innocentia, non autem Beata Virgo, quod patet ex sequentibus verbis ipsius capituli: "In Domino autem Jesu Christo aliquid amplius fuit..... Hoc autem videtur ad

integritatem primi status pertinuisse." Et ideo indiguit redimi per Christum modo sublimiori, ut de facto fuit redempta juxta Bullam dogmaticam a qua non discrepat mens Divi Thomæ.

Ad quartum dicendum quod hoc argumentum desumptum est ex quæstione 81 art 3. 1 2. Sed de hoc jam ex professo tractavimus in corpore hujus articuli, ubi satis, superque ostensum est, hic non agi nisi de debito contrahendi peccatum originale, ut patet ex responsione ad primum, in qua dicitur quod salvatur illud Apostoli: *In omnes homines mors pertransiit in quo omnes peccaverunt*, cum solo reatu (hoc est debito) mortis; licet aliqui de facto non moriantur in fine mundi secundum sententiam aliorum, ut videre est in Sto. Hieronymo ibi citato. Ergo a pari. Et præterea hoc argumentum sumitur a D. Thoma ex necessitate redemptionis; ait enim: "Alioquin non omnes indigerent redemptione quæ est per Christum, quod est erroneum." Sed de necessitate redemptionis, et de modo excellentiori quo B. Virgo redempta fuit a Christo juxta sententiam ipsius Angelici Doctoris, aper-

tissime ostendimus supra in corpore, quod est eadem doctrina et mens expressa ab Ecclesia in Bulla dogmatica. Nihil ergo in hac parte superest difficultatis. Et per hoc patet responsio ad quintum quod desumitur ex hoc ipso capite, scilicet ex necessitate redemptionis, de qua abunde diximus.

Ad sextum dicendum quod ex professo tractavimus de sanctificatione B. Virginis juxta litteram et mentem Divi Thomæ, comparando ea quæ scripsit de sanctificatione B. Virginis cum his quæ scripsit de sanctificatione Christi, et ibi, citra omnem dubitationem, ostensum est cum ipsis verbis Sti. Doctoris in hac eadem quæstione 27, de qua sumptum est argumentum, quod nec per vim hujus verbi *Sanctificationis*, nec per usum quo adhibitum est a Sto. Doctore aliquid aliud significatur, nisi infusio gratiæ, dicente quod: "Sanctificatio de qua loquimur non fit nisi per gratiam ejus subiectum est creatura rationalis;" minime autem intenditur a Sto. Doctore quod B. Virgo fuerit in peccato formaliter sumpto neque per instans alicujus temporis; ut ibidem ostendimus. Et ex hoc sequitur responsio ad septimum.

Ad septimum ergo dicendum, quod juxta verba Divi Thomæ, sanctificatio B. Virginis non potuit esse ante animationem, quia capax nondum erat ad recipiendam gratiam, quæ non recipitur nisi in anima, juxta ea quæ dicuntur in quæstione 27, III partis citata. Sed neque in instanti animationis, quia juxta litteram Divi Thomæ in quæstione citata 27, "subjectum sanctificationis est creatura rationalis; sed per prius, prioritate non temporis sed naturæ, est esse subjectum sanctificationis, quam recipere sanctificationem, "quæ non fit nisi per gratiam," quæ juxta doctrinam Divi Thomæ, est qualitas, et omnibus notum est, juxta Philosophiam Angelici in logica et metaphysica, quod qualitas non recipitur nisi in subjecto, nec potest esse absque subjecto. Merito ergo dicit quod neque in instanti animationis, quia animatio, pro priori, prioritate non temporis sed naturæ, requiritur ad subjectum hujus qualitatis, scilicet gratiæ, quod non est nisi creatura rationalis. Hoc evidentissimum est in Philosophia et mente Angelici Doctoris: quod autem additur in textu, *ne per gratiam nunc sibi infusam conservaretur, ne culpam originalem*

incurreret, in quibus instantia et maxima difficultas inesse videtur, ex supra dictis bene perspectis solvitur abs ulla hæsitatione: constat enim juxta mentem D. Thomæ supra ostensam, quod prius fuit inesse debitum contrahendi peccatum originale, ut B. Virgo comprehenderetur in redemptione, et sic pertineret ad Christum; esset ergo inconveniens juxta hanc mentem quod gratia præveniens qua præservata est a contrahendo actualiter et formaliter tale peccatum, et qua redempta est ab illo per Christum, esset inquam inconveniens, quod impediret tale debitum, quia impediret etiam illius redemptionem, et excluderet illam a Christo Redemptore. Quod autem hoc unice intendat Sanctus Doctor, manifestissime appareat ex tota ejus mente, quæ sita est in adstruendo maxima privilegia B. Virginis, salvis privilegiis Christi, ut ex dictis patet. Manet ergo integra doctrina deffinita ab Ecclesia in Bulla dogmatica in mente juxta quam scripsit Divus Thomas.

CONCLUSIO.

Absoluto jam Articulo præcedenti, totam quæstionem paucis verbis finiendam reassumamus. Subjectum nobis propositum fuit investigare mentem Divi Thomæ de Immaculata B. Virginis Mariæ Conceptione, nuper inter fidei dogmata a SS. Pio PP. IX toto plaudente terrarum orbe collocata. Ad quod nihil oportunius nobis visum fuit quam methodum Divi Thomæ, pro nostra tenuitate in proposita disquisitione aliquatenus saltem imitari; prout et fecimus inquirendo, primo, omnia et singula quæ in operibus Divi Thomæ prout nunc evulgatis existunt, adversari vel in specie videntur, et proponendo ea absque ulla dissimulatione, immo logice et scholastice arguendo: secundo, eadem diligentia monstravimus testimonium favorable quod opponi in argumento *Sed contra* oportebat: tertio, disquisitionem instituimus, inquirendo theologice de mente Ecclesiæ in deffinitione dogmatica, prout et fecimus ex ipsa Bulla Pii IX et Literis Apostolicis in ipsa citatis, rigorose signifi-